

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Nad 40 proslav 8. marca na našem področju

- ◆ Dobro obiskane veselice ZDŽ
- ◆ Uspeh pri razdeljevanju pristopnic
- ◆ Osrednja proslava v „Arcobaleno“

Vse letošnje proslave 8. marca, od osrednje v Trstu pa do najskromnejše, so imele povsod veliko udeležbo. V Dolini, Boljuncu, Domju, Logu, Riemanih, Borštu, Mačkovljah, povsod kjer so bili prazniki, ki jih je organizirala Zveza demokratičnih žena, je vladalo svečano razpoloženje in veliko navdušenje. Govornice so prinesle pozdrav ZDŽ in obrazložile udeležkam vse zahteve, ki jih ima ženska organizacija v svojem programu, tudi v vidiku kongresa ZDŽ, kateri bo v aprilu.

V omenjenih vaseh je bele-

mov, ki se danes postavljajo pred žene našega področja. Na osrednjem prazniku je spregovorila tudi predstavnica deklet, ki se je med drugimi dotaknila tudi problema strokovne usposobitve in zaposlitve.

V zaključku je tajnica ZDŽ Jole Deferré pozvala vse žene naj se združijo iznad vsakega političnega prepričanja ali verske pripadnosti, ker le združene bodo lahko uspešno branile svoje pravice.

Osrednja proslava v kinu „Arcobaleno“

žilo dobre rezultate tudi razdeljevanje pristopnic za ZDŽ, kar je dokaz vpliva, ki ga ima organizacija med ženami.

Na praznikih so govornice, kot Vera Žužek, Slava Čebulec in druge iznesle v imenu ZDŽ vprašanje pokojnine gospodinj, govorile so o izgledih ženske organizacije, ki hoče postati vedno bolj močna in enotna, da bo lahko uspešno izvršila vse svoje naloge, ki se postavljajo v zvezi z ženskimi zahtevami.

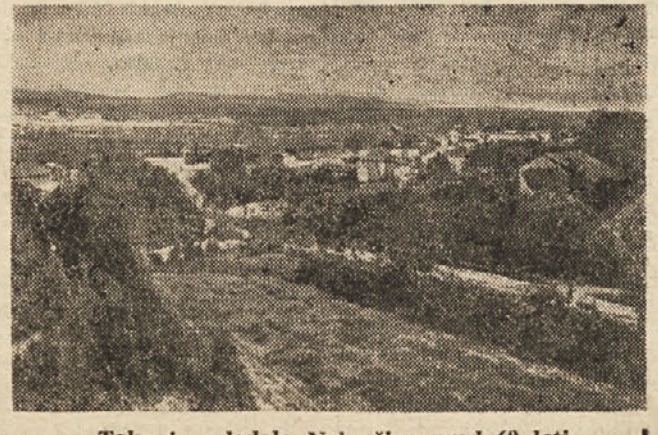
V Boljuncu nad 100 pristopnic ZDŽ

V Borštu je imela govor Vera Žužek, ki je prinesla pozdrav v imenu ZDŽ. Vse udeležke so s razumevanjem in odobravanjem sprejemale izvajanja predstavnice ZDŽ. Naj omenimo še, da so v Boljuncu razdelile ženam 53 pristopnic omenjene organizacije. V Dolini je nad 50 žena obnovilo pristopnico, v Domju 110, v Boljuncu nad 100. Dobre rezultate beležijo žene tudi v Riemanih in Logu, kjer so razdelile več pristopnic kot lansko leto.

Skrbno so pripravile svoj navednik tudi žene iz Trebe in Opčin. Na Opčinah je bila prisotna predsednica UDI Marisa Rodano, ki je bila v nedeljo 8. marca tudi na prazniku v Sv. Križu, kjer je imela kratak nezdružen nazov in pohvalila vsake voditeljice ZDŽ zaradi dobro opravljene dela pri razdelitvi pristopnic. V Križu so namreč žene dosegle cilj lanskega leta.

Velika udeležba žena na vseh veselicah je tudi letos pokazala, da je postal 8. marec za žene že prava tradicija. Dejstvo je, da je bilo letos nad 40 večjih ali manjših proslav, kar se kaže razdeljevanju pristopnic na žene dosegle 80%, seveda se razdeljevanje nadaljuje.

Predno zaključimo članek o letošnjih letih in dobro uspešnih proslavah mednarodnega dneva žena, ne smemo seveda pozabiti osrednje manifestacije, ki je bila v nedeljo zjutraj v kinu „Arcobaleno“, kjer je imela proslavni govor predsednica UDI Marisa Rodano. V imenu ZDŽ sta prinesli pozdrave Victoria Luches in v slovenščini Vera Žužek, ki je podčrtala vprašanje enotnosti vseh žena, Slovenk in Italijank, da se bo lahko skupno lotile problema.

Tako je zgledala Nabrežina pred 60 leti

Ob 20. obletnici
tragičnega datuma

15. marca 1939 je Hitler napadel Češkoslovaško

- Usodne posledice monakovskega sporazuma
- Pakiranje češke reakcije z nacisti
- Sramotno izdajstvo na škodo narodov ČSR

Pred dvajsetimi leti — 15. marca 1939 — so nacisti zasedli Češkoslovaško, uničili so republiko, Češka je postala protektorat, Slovaška pa le navidezno samostojna država.

Nacistična okupacija je bila logična posledica monakovskega sporazuma. 29. septembra 1938 sta Anglija in Francija podpisali sporazum v Monakovem, s katerim so bila iztrgana Češkoslovaški zgodovinska obsejna ozemlja, na katerih so stale moderne utrdbe. S svojim podpisom sta dejansko izročili Češkoslovaško na milost in nemilost Hitlerju.

Malodušje, ki je nastalo na Češkoslovaškem po podpisu monakovskega sporazuma, je takoj izkoristila notranja reakcija. Slovaški klerofašisti, ki so se zbirali v ljudski stranki Hlinka, so se polastili oblasti na Slovaškem, kjer so postavili na noge prave fašistični režim. Isti položaj je nastal na Češkem, kjer se je reakcija, združena v totalitarni stranki nacionalne enotnosti, isto tako polastila vodstva države in začela vladati po fašističnih metodah. Ekspozit češke reakcije Beran, predsednik nove stranke, je postal v decembru 1938 ministrijski predsednik.

Takrat je angleška in francoska zunanja politika težila za tem, da usmeri Hitlerjev napad na Vzhod, proti Sovjetski zvezi. Zato nista hoteli Anglija in Francija napraviti ničesar za rešitev češkoslovaške pred nacističnim napadom. To seveda ni ostalo skrito Hitlerju. 6. decembra 1938 je Bonnet jasno namignil Ribbentropu, da se Francija ne bo brigala za usodo ČSR. V januarju 1939 se je

zunanji minister ČSR Chvalkovsky pogajal z nacističnim zunanjim ministrom Ribbentropom. Slednji mu je izrazil svoje nezadovoljstvo zaradi protinemškega razpoloženja ljudstva, ki ga vlada ni bila v stanju zadržati. Zahteval je tudi, naj ČSR zniža število vojaštva, ni pa hotel dati nobenih jamstev glede nedotakljivosti čeških meja.

V februarju 1939 — mesec dni pred nacističnim vdorom — je bila Beranova vlada obveščena o pripravi napada. Namesto, da bi izdala potrebne ukrepe za obrambo, je vlada reagirala z napadom na izdajstvo na škodo narodov ČSR. Poslala je v Berlin Masarika, čefa zunanje ministristva, ki je sporočil nacistom, da je Beranova vlada pripravljena sprejeti ministro, ki ga bodo predlagali nacisti. Sporočil je nadalje, da je Beran pripravljen znižati število vojaštva in ugoditi vsaki želji nacistične Nemčije. Beranova vlada je jasno povedala, da se s tem odpoveduje samostojnosti in da je Češkoslovaška pripravljena postati podložniška država.

Toda nacisti niso bili zadovoljni niti s takimi hlapčevskimi in izdajalskimi predlogi, ker so hoteli do kraja likvidirati ČSR. Zato je prišlo najprej do razkosa ČSR. 13. marca je Hitler sprejel ministra Tisa, prvaka ljudske stranke in mu izročil že pripravljen osnutek izjave o ločitvi Slovaške od Češke. 14. marca je slovaški parlament odobril Hitlerjev diktat.

Cim je bila proglašena samostojna Slovaška, sta predsednik Hacha in zunanji minister Chvalkovsky pobegla v Berlin.

Trajno zavezništvo s ZSSR

Zahodne velesile so vedele kaj pripravlja Hitler proti ČSR, toda niti s prstom niso mignile v njeno obrambo in so celo sprejele euostransko razveljavitev monakovskega sporazuma, kot izvršeno dejstvo. Britanski zunanji minister je sporočil svojim poslanstvom v inozemstvu naj ne protestirajo, ker bi to ne bilo po godu Hitlerju.

Nacistični vdor na ozemlje ČSR je povzročil veliko ogorčenje v vsem svetu. Toda stališče posameznih držav ni bilo povsem enako. Edino Sovjetska zveza je namreč obsodila napad Hitlerja zločin in jasno povedala, da ne more pristati na vključitev ČSR v tej ali drugi obliki, v sklop nemškega Reicha. Sovjetska vlada je vključitev obsodila kot nezakonito dejanje, ki je proti načelom samoodločbe narodov.

Kar se tiče vlad zahodnih velesil, so slednje dvignile protest proti Hitlerjevemu napadu

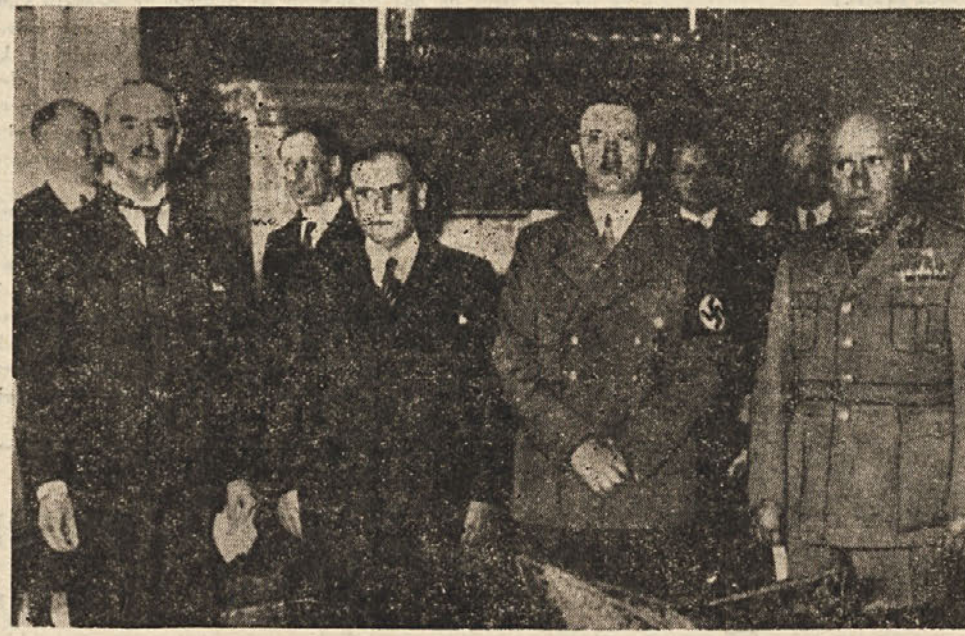
še pod pritiskom ogorčenega javnega mnenja. Seveda je bil protest le formalen, ker je Chamberlainova vlada že nekaj dni pozneje vseeno dovolila, da se rezerva zlata ČSR, ki je bila položena v angleških bankah, izroči nacistični Nemčiji.

Hitler se je z zasedbo ČSR znatno opomogel, tako iz gospodarskega kot vojaškega vidika. Ustvaril si je najugodnejše pogoje za sprožitev druge svetovne vojne, ki je v resnici izbruhnila šest mesecev pozneje.

Narodi razkosani in zasedene ČSR so padli z izdajstvom notranje reakcije v najhujši fašistični suženjstvo. Toda kljub temu so začeli svojo narodno osvobodilno borbo, na čelu katere je bila Komunistična partija. V letih nacistične okupacije je dala svoja življenja za osvoboditev ČSR in končno zmago nad nacizmom 200.000 najboljših sinov in hčera češkoslovaških narodov.

Narodi ČSR so žepali dragoceno nauk iz zgodovinskih izkušenj pridobljenih v letih 1938-1945. Spoznali so, da sta varnost in neodvisnost Češkoslovaške zagotovljeni samo v zavezništvu z deželo, ki je ni zapustila niti v najtežjih trenutkih. To je v zavezništvu s Sovjetsko zvezo. Narodi niso več dopustili, da bi prišla izdajalska reakcija zopet na vodstvo države. Češkoslovaška je postala ljudska demokratična republika in se je vključila v novi socialistični tabor, ki ga vodi Sovjetska zveza.

MILOŠ HAJEK

V noči med 29. in 30. septembrom 1938 so zahodne velesile podpisale v Monakovem zloglasni „diktat“, s katerim so bila obsejna ozemlja Češkoslovaške prepuščena dejansko na milost in nemilost Hitlerju. Kot posledica izdajstva Anglije in Francije je prišlo šest mesecev pozneje do nacističnega napada na Češkoslovaško. Na sliki: Chamberlain, Daladier, Hitler in Mussolini tik po podpisu monakovskega sporazuma

Deset točk ljudskega programa

Na zadnjem zasedanju Centralnega komiteja KPT je poročil Giacinto Pajetta v svojem poročilu in zaključnih orisih program demokratičnega javnega mnenja, ki se ustvarja med množicami iznad političnih in sindikalnih pripadnosti. Program ljudskih zahtev je torej Pajetta zapovedal v desetih točkah, ki jih v celoti objavljamo, ker morajo služiti tovarišem kot gradivo politične ure v celicah.

Za široko sindikalno gibanje

Deset točk programa:
I. široko gibanje sindikalnih zahtev, za izboljšanje plač in med in zaščito delovnih pogojev in delavskih svoboščin. (N. pr. stavka delavcev tekstilne stroke v vsrednjem in krajnem nemerilu — perspektive delovne pogodbe — zahteve obsežne kategorije državnih namestencev).

II. obramba delovnega mesta, prek množičnih gibanj, ki so mobilizirala cela mesta (Firence, Civitavecchia, Noera, itd.). V Trstu: akcija proti odstopu v ladjedelni Felzsey, borba proti naraščanju brezposelnosti in vsakodnevnim odstopom, agitacija pristaniških delavcev za pravico do dela, ki mu preti vedno večji zastoj pristaniškega prometa.

III. problemi industrijalizacije in razvoja državne industrije, posebno glede na socialno in gospodarsko vlogo, ki jo mora imeti državna industrija. Gre za gibanje, ki se izraža v zahtevi po novi gospodarski državni politiki, v odkritju opozicije proti monopolom in v direktivi polemiki z načrti Segnjevje vlade. Gre za zahtevo, da se začne diskusija o štiriletnem načrtu za IRI, o katerem bi se moralo razpravljati v parlamentu v teku januarja. Toda Segnjevja vlada tega načrta sploh ni omenila. Z navedenim problemom je direktno povezana naša ladjedelniška industrija (CRDA) in Ilva pod Skednjem, ki sta dočela pozabljeni v načrtu, katerega je predložil predsednik IRI poslanec Fascetti. Povsem jasno je, da je naša borba za gospodarsko obnovo, rešitev in okrepitev podjetij IRI v Trstu, zagotovitev dela ladjedelnicam, za okrepitev Finmare v zvezi s potrebo okrepitve naših pomorskih pro. direktno povezana s splošno borbo, ki se odvija v vsi državi za reforme ustroja, demokratično kontrolo monopolov, spremembo splošne gospodarske politike.

O politiki mirnega sožitja

IX. akcija proti politiki Skupnega evropskega tržišča (SET). Trst in njegovo gospodarstvo sta zelo prizadeta zaradi te politike. Prizadeta so industrije IRI, pristaniški promet, obrtnišva, mala in srednja industrija. Negativne posledice, ki jih ima za Trst uvedba SET so podlaga marsikatero iluzijo in zato so danes možne skupne akcije delavcev, srednjih slojev za ukinitve SET, ali vsaj za zahtevo, da Trstu priznajo pozicijo, ki jo dosele drugi konkurenti, kot je Hamburg.

X. akcija za zunanjo politiko sodelovanja in mirnega sožitja proti gradnji oporišč za atomsko izselitev, za sporazumno rešitev berlinskega vprašanja, za intervencije trgovske izmenjave tudi s socialističnimi državami. Pri teh problemih smo življenjsko zainteresirani, ker sta od njih odvisna življenje in razvoj našega trgovskega prometa in možnost, da bo Trst lahko zopet vršil svojo tradicionalno vlogo mednarodnega pristanišča. Vse tržaško javno mnenje čuti potrebo po politiki mednarodnega sodelovanja, prav posebno po intenzivnejši trgovski izmenjavi s Češkoslovaško, Madžarsko, Ljudsko republiko Kitajsko, sredozemskimi in deželami Srednjega vzhoda.

IV. akcija za politiko velikih javnih del (gradnja šol, ureditev reke Po, politika za zaščito zemlje v Calabriji, problemi hribovitih krajev, itd.). Glede na probleme našega področja, je treba urgirati izpolnitev obljub in že sprejetih sklepov (avtocesta Trst-Benetke, železniška postaja, itd.).

V. borba proti brezposelnosti na vasi in za kmetijske preureditve. V današnjem položaju se postavlja z večjo silo v ospre-

tem ko je samo za nižjo sodno instanco pristojna pretura v Trstu.

PRISTANIŠKI PROMET

V interpelaciji od 10. marca postavila posl. Vidali pristojnost ministrom vprašanje glede ukrepov za rešitev krize pristaniškega prometa v Trstu. Uvodoma opozarja na sindikalno agitacijo pristanišnikov ter podčrta, da je preobrat našega prometa odvisen od vladne subvencije za naš pristanišče, ki bo lahko edina na ta način konkurirala drugim, katera nudijo ugodnejše pogoje. Denar, ki bi ga dala vlada za naše pristanišče, bi ne kakor ne bil izgubljen fond, marveč bi predstavljal aktivno investicijo. Upoštevati je treba namreč, da pride v državne blaginje od pristaniške dejavnosti vsako leto približno 50-70 milijard lir v tuji valuti.

ZA OBČINO DEVIN-NABREŽINA

12. marca je bilo predloženo s strani našega poslanca pravosodnemu ministru vprašanje ločitve devinsko-nabrežinske občine od preture v Tržič in vključitev v pristojnost tržaške preture. Sedanji položaj, kar se tiče sodne pripadnosti, povzroča prebivalstvu te občine, ki spada pod tržaško pokrajino precejšnje težave, ker imajo za vse zadeve pristojnost v Trstu, med-

Tržaški problemi v parlamentu

RDECI KRIZ

21. februarja je poslanec Vidali obvestil ministrskega predstavnika o položaju, ki je nastal pri RK v Trstu zaradi odstopov oseba, znižanja števila avtomobilant in ukinitve nočne reševalne službe v Miljah.

Tov. Vidali opozarja na dejstvo, da je bilo 1945 pri RK 183 namestencev, medtem ko jih je danes samo še 68. Zato pripo. roča vladnim organizmom naj ne rešujejo problema delovanja RK na birokratski način z znižanjem neogibno potrebnih stroškov, marveč naj vlada poskrbi za primerna nakazila.

PROSTA IZBIRA ZDRAVNIKA

Naš poslanec tov. Vidali je prve dni februarja predložil ministru za delo in socialno skrbstvo vprašanje glede proste

izbire zdravnika za zavarovance INAM. Tov. Vidali podčrta, da je zahtevo iznesel pokrajinski odbor INAM še 2. julija 1956, podprlo jo so organizacije vseh zainteresiranih kategorij. Premošene so bile vse ovire in sedaj ostane samo še pogoj o povišanju prispevkov, ki ga postavlja INAM, kar ni sprejel niti vladni komisar.

Tov. Vidali opozarja pristojno ministru, da je finančni obrat INAM v Trstu aktiven in zato bi moral odstopi tudi pogoj o povišanju prispevkov, ki ga postavlja INAM.

DELAVSKE ZADRUGE

V drugi polovici februarja je naš poslanec predložil istemu ministru vprašanje Delavskih združenj in sicer v zvezi s samovoljnimi sklepom upravnega odbora o pristopu te ustanove

v Italijansko združeno zvezo, kot tudi v zvezi s vestjo o volitvah, ki jih namerava razpisati vladni komisar. Po njegovem mnenju, ki ni bil demantiran, bi člani Delavskih združenj lahko izvolili samo 4 predstavnike v upravni odbor, ostale 4 bi imenovale občina, pokrajina in Banca Nazionale del Lavoro. Tov. Vidali je v svoji interpelaciji tolačil upravičeno zaskrbljenost članov zaradi nedemokratičnega postopka, ki ga namerava uvedti vladni komisar za vodenje upravnega organizma za druge. Zato zahteva intervencijo pristojnega ministra, da pride končno do demokratizacije te delavske ustanove.

PROTI PODRAZITVI KRUHA

Prve dni marca je tov. Vidali poslal ministrskemu predsedniku pismo interpelacijo glede

